

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РЕФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОГО ОБЛІКУ В УКРАЇНІ

Даньків Й.Я. – к.е.н., професор, Шуліко А.О. – к.е.н., доцент
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

За умов світової глобалізації та інтеграції, нормативно-правове регулювання бухгалтерського обліку в Україні характеризується постійними змінами, доповненнями та уточненнями. Це стосується переважно сфер правового регулювання фінансового обліку, а також оподаткування. Прийняття змін у фінансовому обліку має на меті зблизити правила національного бухгалтерського обліку і звітності з міжнародними стандартами та законодавством Євросоюзу.

Зміни у фінансовому обліку, які були прийняті Верховною Радою України 5 жовтня 2017 р. [2], введені в дію з 1 січня 2018 року. Основні нововведення цього Закону полягають у наступних положеннях.

Введено нове поняття таксономія фінансової звітності, якого не було в Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [1]. У відповідності до його визначення – це склад статей і показників фінансової звітності та її елементів, які підлягають розкриттю. Таксономія фінансової звітності затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері бухгалтерського обліку.

З 2018 року вводиться в дію новий звіт «Звіт про платежі на користь держави». Його призначення надавати деталізовану інформацію про податки, збори й інші платежі підприємств, належні до сплати на користь держави відповідно до закону. Даний звіт буде подаватись підприємствами, що провадять діяльність із видобутку корисних копалин загальнодержавного значення або заготівлю деревини і при цьому становлять суспільний інтерес.

Поняття «підприємствами, що становлять суспільний інтерес» є новим. Крім зазначених, підприємствами, що становлять суспільний інтерес, визнаються підприємства - емітенти цінних паперів, цінні папери яких допущені до біржових торгів, банки, страховики, недержавні пенсійні фонди, інші фінансові установи (крім інших фінансових установ та недержавних пенсійних фондів, що належать до мікропідприємств та малих підприємств) та

підприємства, які відповідно до Закону про бухгалтерський облік належать до великих підприємств.

Призначення звітності про платежі на користь урядів полягає у сприянні транспарентності (прозорості) та підвищенні ефективності управління використанням природних ресурсів держави. Тож, для запровадження її в Україні важливо розуміти, як компанії країн-членів ЄС сприймають запровадження такої звітності, що певним чином розкриває їхню комерційну таємницю, які санкції передбачаються за викривлення показників цієї звітності.

При цьому важливо звернути увагу на те, що головним бухгалтером підприємства, що становить суспільний інтерес, може бути призначена особа, яка має повну вищу економічну освіту, стаж роботи у сфері фінансів, бухгалтерського обліку та оподаткування не менше 3 років, не має непогашеної або не знятої судимості за вчинення злочину проти власності та у сфері господарської діяльності. Решта законів можуть визначати й інші вимоги до головного бухгалтера такого підприємства.

Ще один новий звіт це «Звіт про управління». Він містить фінансову та не фінансову інформацію, яка характеризує стан і перспективи розвитку підприємства та розкриває основні ризики й невизначеності його діяльності. Подають таку звітність великі та середні підприємства. Середні підприємства мають право не відображати у такому звіті не фінансову інформацію.

У контексті поділу підприємств на мікропідприємства, малі, середні чи великі теж відбулись зміни. Призначення цієї класифікації у підтримці та розвитку малого та середнього бізнесу. У таблиці 1 наведено показники, за якими визначають, до якої категорії належить підприємство відповідно до Закону України [2].

На новоутворених підприємствах, визначаючи відповідність критеріям, застосовують показники на дату складання річної фінансової звітності.

Якщо підприємство однієї з наведених категорій за показниками річної фінансової звітності протягом двох років поспіль не

відповідає наведеним критеріям, воно переходить до відповідної категорії підприємств (тобто визнається більшим або меншим).

Оскільки в законодавстві України поділ

підприємств на великі та малі використовується досить часто, одночасне існування кількох класифікацій може призвести до конфліктних ситуацій.

Таблиця 1

Показники, за якими визначають, до якої категорії належить підприємство

Підприємства за розміром	Балансова вартість активів	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	Середня кількість працівників
Мікропідприємства	До 350 тис. євро	До 700 тис. євро	До 10 осіб
Малі підприємства	До 4 млн євро	До 8 млн євро	До 50 осіб
Середні підприємства	До 20 млн євро	До 40 млн євро	До 250 осіб
Великі підприємства	Понад 20 млн євро	Понад 40 млн євро	Понад 250 осіб

Зазначимо, що відповідно до оновленої ст. 13 [2] звітним періодом для складання фінансової звітності є календарний рік, а проміжна фінансова звітність складається за результатами першого кварталу, першого півріччя, дев'яти місяців. Крім того, відповідно до облікової політики підприємства звітність може складатися за інші періоди.

Відбулися зміни і стосовно переліку осіб, які підписують звітність. Внесені уточнення, що в разі, коли бухгалтерський облік веде підприємство, яке провадить діяльність у сфері бухгалтерського обліку або аудиторської діяльності, то фінансову звітність мають підписувати керівник підприємства або уповноважена особа, а також керівник підприємства, що провадить діяльність у сфері бухгалтерського обліку або аудиторської діяльності. При цьому відповідальність підприємства, що веде облік, визначається законом та договором про надання бухгалтерських послуг.

Відповідно до Закон України [1], фінансова звітність підприємств не становить комерційної таємниці, не є конфіденційною інформацією та не належить до інформації з обмеженим доступом, крім випадків, передбачених законом. На фінансову звітність не поширюється заборона стосовно поширення статистичної інформації.

Підприємства можуть подавати уточнену фінансову звітність та консолідовану фінансову звітність на заміну раніше поданої фінансової звітності та консолідованої фінансової звітності за результатами проведення аудиторської перевірки з метою виправлення самостійно виявлених помилок або з інших причин.

Внесені окремі спрощення щодо документального оформлення бухгалтерських операцій, зокрема, запроваджується норма, відповідно до якої неістотні недоліки в документах, що містять відомості про господарську операцію, не є підставою для невизнання господарської операції. Однак, це можливо лише за умови, що ці недоліки не перешкоджають ідентифікації особи, яка брала участь у здійсненні господарської операції, та містять відомості про дату складання документа, назву підприємства, від імені якого складено документ, зміст та обсяг господарської операції тощо. Також з'явилась норма, відповідно до якої права і обов'язки сторін, що виникають за результатами здійснення господарської операції, оформленої первинним документом відповідно до вимог цього закону, не залежать від факту відображення її в реєстрах та на рахунках бухгалтерського обліку.

Список використаних джерел:

1. Закон України від 16.07.99 року № 996-XIV „Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні”: [Електронний ресурс]. - Режим доступу до докум.: <http://zakon4.rada.gov.ua>
2. Закон України Про внесення змін до Закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" (щодо удосконалення деяких положень) від 05.10.2017 р. №2164–VIII // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>